

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուշկարիոյ համար
Տարեկան 12 Ֆր.
Վեցս սնայ 6 »

Ա. Կարապետի հա-
մար Տարեկան 15 »
Վեցս սնայ 8 »

Ա. Վերիկայի համար
Տարեկան 3 ՏՐ.
Վեցս սնայ 1.50 »

ԿԱՆԻՍԻԿ ՎՃԻՐԵԼԻ

Նամուրում սոցր ստաֆին
հրեային համար 40 սանթրիմ
և իսկ վերջին հրեային հա-
մար 20 սանթրիմ և հրեային
սակի սակարկներու համար
20 Օլիզ գեղջ կրչայ :

ՇԱՐՈՒԹ

Նամակ եւ դրամ դրկի
Խմբագրութեանն հասցիկն

—

Редакция на вестникъ
«Шаржумъ»
Варна

Redaction du journal
«Charjoun»
Varna (Bulgarie)

Պուշկարիոյ համար ձեռքի
(15 ՍԱՆԹԻՄ)
Վառնայի համար ձեռքի 10 սանթրիմ

ՈՒՊԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻ ԶՈՐԵԲՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐՈՒԹ ՈՐԵՐԸ
Отговорникъ: Д-ръ Никола Бакърджиевъ

Արտատպանի համար ձեռքի
(20 ՍԱՆԹԻՄ)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ՉԻ ՎՃԱՐՈՂ

ԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Շարժումը տարեշրջանին 10րդ ա-
միսն է որ կը լրանայ, ու գեա բազ-
մաթիւ բաժանորդներ սանդիմ յը
իսկ չեն բարեհաճած վճարելու: Այդ
բաժանորդները արդարանալու ոչ մէկ
միջոց ունին, որովհետեւ իրենց յո-
ժարութեամբ են ստացած:

Սմբարիտ մը պարտաւոր չէ ամէն
ժամանակ իր բաժանորդներուն յի-
շնջելու իրենց պարտքը: Քանի որ
թերթը կը ստանան պէտք է որ իրենց
բաժանագիրն ալ վճարեն: Պարտաճանա-
չութեան ամենաապրական գիտակ-
ցութիւնը ունեցող անձը կը զգայ ինչ
թերթը կանխիկ ծախքեր ունի, զորս
հայթայթելու համար, միակ ազդիւրը
բաժանագիրներն են: Անտարբերներու
հանդէպ վարուելու կերպը գիտենք,
բայց գեա քիչ մըն ալ կը սպասենք,
յուսալով որ, այլեւս բաժանորդները
պիտի ըմբռնեն խմբագրութեանս
դրամի ստիպողական պէտքը, քանի
որ հիմա, թուրքերէն յաւելուած հա-
նելու համար, արդէն հարկադրուած
ենք նոր ծախքերու մէջ մտնել:

Իսկ նոր բաժանորդ գրուողներուն
համար միանգամ ընդ միշտ կը յայ-
տարարենք թէ, պէտք է իրենց հաս-
ցէին հետ թերթին բաժանագիրն ալ
զրկեն, առանց որուն թերթը չու-
ղարկուիր:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՄԵՆԱԿ Է

Յուրա ու ձմեռէ. ձիւնապատ
Հայասանի լեռներին, հովիտներին
և դաշտերին մէջ հայ վիրաւոր
ժողովուրդը մերկ և անօթի
տանջվում, կամաց կամաց մա-
հանում է: Այդ հաստատում են
բարեխիղճ հայ հովիտների և եւ-
րոպական հիւպատոսների տւած
տեղեկութիւնները:

Երբ չէ՞ տանջվել հայը. նրա
տանջանքը կարծես յաւիտենա-
կան լինի, անվերջ, գրեթէ իր
գոյութեան օրից մինչեւ մեր օ-
րերը: Բայց նրա տանջանքը

երբէք այնպէս սաստիկ, երբէք
այնքան յուսատական չէ եղել
ինչպէս որ այսօր է: Այսօր նա
տանջվում է իր վարդազոյն յոյ-
սերը խորտակված, ջախջախված
զգալով: Նա տանջվում է՝ մեն մե-
նակ, առանց իր մէջ վարդազոյն
յոյսը ներշնչողների, առանց ի-
րեն ազատութիւն քարոզողների
և խոստացողների:

Իսկ մենք ի՞նչ ենք անում,
ի՞նչով ենք զբաղված. ո՞ր են
մեր ձեռք առած միջոցները այդ
հակայական թշուառութեան յու-
սահատեցնող ահռելի ազդեցու-
թիւնը փոքր ինչ կտարելու, մեզ-
մացնելու համար:

Մենք գրում ենք Եւրոպայում,
հայերէն և օտար լեզուներով.
մենք ճառեր ենք խօսում, մենք
հինգ հինգ սանթրիմ ենք ժողո-
վում՝ որքեր պահելու, որ վաղը
նրանք մեծան և իրենց ճակա-
տագիրը անիծեն. մենք եկեղե-
ցիներ ենք շինում հարիւր հա-
զարներով ֆրանքներ ծախելով,
մենք յեղափոխութիւն ենք քա-
րոզում լոկ խօսքով և գրիչով,
մենք կապիւններ ենք անում բա-
րեզորական նպատակներով...

Մենք ինքնախաբէութեամբ
ենք զբաղվում և խարում ենք
այն խեղճ ժողովրդական զան-
գվածին՝ որ ծովերի ետեւում, սա-
րերի ու ձորերի մէջ տանջվում
է բնութեան, կատաղի տիրող
տարրի և կառավարութեան ճի-
րաններում, ու իր միակ յոյսը
պայտ երկիրների հայերի վրայ
է դրել:

Այդ մենքի մէջ գտնվում են
և մեր յեղափոխական մարմին-
ները:

Բայց մինչեւ ե՞րբ այսպէս
պէտք է լինի. մինչեւ ե՞րբ ժո-
ղովուրդը մեն մենակ իր անու-
ղոք ճակատագրին յանձնված
պէտք է մնայ, ի հարկէ մենք
իսկոյն չենք կարող փոխել նրա
վիճակը, իսկոյն չենք կարող
արմատական դարձան տալ նրա
ցաւերին. բայց, գոնէ մենակ չը
թողնենք:

Ինչանք մտնենք նրա մէջ, քա-
ջալերենք, կարելի և հնարե-
լած աջակցութիւնը սոցյ տանք,

նրա հետ միասին մեր ու-
սերի վրայ ևս վերցնենք նրա
կրած ծանրութիւնը, որպէս զի
նա իսկապէս զգայ և հաւատայ
թէ իր մէջ կայ մի տարր որը
իսկապէս ժողովրդական ցաւերը
բուժելու գործով հետաքրքրվում
է, պատրաստ է ամեն մի զոհո-
ղութեան և վտանգի:

Մի խօսքով ժողովրդի մէջ
մտնենք, որ ժողովուրդը մեզ
հաւատայ, ժողովրդի հետ ապ-
րենք, որ նա մեզ իր սրտակիցը
իր հարազատը ճանաչի և մեզ
հետ ձեռք ձեռքի տւած իր փըր-
կութեան գործը առաջ տանի:

ԱՐՄԻՍ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ. ՊՕԼԻՍ. 8 Դեկտեմբեր
(Շար. Ասխուրդ քիւիկ եւ վերջ)

Նորէն «մաղագործական» վի-
ճակնիս սկսաւ:

Համար և իր անուանական նա-
խարարները ժողովներ ըրին,
քննեցին, խօսեցան, չուր ծե-
ծեցին, բայց «պօշ չուալ, պօշ
չաւախ»:

Իրենց բուժ ու ծոյլ ուղեղնին
չի յոգնեցնելու համար, իսկոյն
վճռեցին յատուկ քօմիտիօն մը
կազմել, որ ստակ ճարելու խնդ-
րին համար ծնած է:

Ես համոզուած եմ, ընթերցող
որ, դու չի հասկցար այդ հանճա-
րեղ միտքը, յանձնաժողով մը
կազմելով ստակ չի ստեղծուիր
եա՞, կը մտածես դու: Ո՞չ, յանձ-
նաժողով կազմեցին մանկելու
համար:

Եւ պիտի առնեն մաղագործի
ցուպը ու նորէն պիտի ընկնին
Եւրոպական պանքաներու և պօր-
սաներու գուռները, մոռնա՞ծաւը
տեղ պիտի գիմեն, իննէն պիտի
վճռուին խայտառակ ձեռով:
Տասներորդն ալ եթէ քանի մը
միլիոն տալ համաձայնի, ան ալ
7—8—10 վաշխառուական տոկո-
սով պիտի տայ և պետութեան
եկամուտին որ եւ է ազդիւրը իր

ձեռքը պիտի առնէ իբր գրաւ-
կան:

Է՛, հարամ ըլլայ սասնկ ապ-
րուստը, ստակի սասնկ կոյսրու-
թիւնը և սասնկ մուրացիկ բօշա
պետութիւնը:

Անցեալ տարի այս առնները
միւսիւ Սիմէնսէրոր Տէօյլէ պան-
քային կողմէն, Օ/Չ 7ով 200,000
ոսկիի փոխառութիւն մը ըրաւ
բամաղանի առթիւ մեր գէշ-պօ-
ղազ փաշաներուն և էֆէնտինե-
րուն անուշեղէնի ու փիլափի
ստակ հասցուց, տեսնանք աս
տարի ո՞վ պիտի մեր մաղագոր-
ծական լուծան հասցնէ:

— Աս ստէ ընթերցող, ստակ
մանկելը թուրքերուն արհեստն
է, այժմ լսէ տարբեր մանկելու
լուր մը:

Կարծեմ անցեալ անգամ գրած
էի բրէնս Եօրկիոսի պտոյտի մա-
սին:

Թուրքիա վախցաւ: Ստակի
մաղագործութիւնը պահ մը մէկ
կողմ գրաւ ու տիրութեամբ մա-
ղագործութեան ելաւ: Խոչորկէկ
չըջարեականով մը ամէն մեծ
պետութիւններուն գիմեց եւ
խնդրեց, աղաչեց որ չի թողուն
կրէսէն Յուսաստանի հետ միա-
նայ: Կըսուի որ մինակ կիլիսիօն է
բաւարար պատասխան տուեր Հա-
միտի սա բարոյական բօշայու-
թեան, մէկալներուն պատաս-
խանները մենքն ալ խուսափու-
խական են: Բայց կիլիսիօն պա-
տասխանը կրէսէի գործերուն
վրայ ազդեցութիւն չի կրնար ու-
նենալ, որովհետեւ անոր գաշնա-
գիրը ստորագրողները Ֆրանսա,
Ռուսիա, Անգլիա և Իտալիա են:
Եւրոպական գաշնակցութիւնը
արդէն գիտէք՝ հաւատարմամբ
Պիղմարքի հաշակաւոր անմտու-
թեանը: «Ամբողջ արեւելեան
խնդիրները ձեր բոմբարանցի
զինուորի մը ոսկը շարժիր մեզի
համար», ու ետ քաշուեցաւ: Ե-
կուր տես որ թուրքերը ամէն
ինչ վարդազոյն կը տեսնեն:
«Սերվէթ» իր դեկտ. ճի համա-
րին մէջ հետեւեալը կը հրատա-
րակէր. «Բարիզի, Բեթերսպուր-
կի, Լօնտրայի և Հռոմի Գապի-
նէներու և Բ. Դրան միջեւ փու-

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՅ 2(

ՏԱՃԿԱԶԱՅԵՐԸ ԿՐՆԱՅՆ
ՌՈՒՍԱՍՏՆԵՐ ԼԻՆԵԼ

խանակուած տեսակէտներու հիման վրայ, պարզուած է թէ իրերու գրութիւնը Միջերկրականի մէջ ու է մօտաւոր ատենի համար փոփոխութեան ենթարկուելու հաւանականութիւն չի տար:

Իսկ առ տեղական ապուշ թերթերու և առելի ապուշ գրաքննութեան լեզուով բան է, թէ այս շորս պետութիւնները յայտնեցին թուրքին, որ ապահովու հանգիստ քնանայ, որոյնքան և Միջերկրականի (պիտի հասկնաս կրէտէ, առ անունը Համիտ արգիլած է գրել) միացումը Յունաստանի հետ գեռ ևս կատարուած իրողութիւն մը չէ:

Միթաբուրեցէք, ոչորմէ լի ուղեղներ. բոյց մի մտնաք որ քանի մը ամիսէն կրէտէն Յունական մեծ նահանգ մը պիտի ըլլայ:

Համբարի մազագործական շըրջաբերականը եւս չուրը ինկաւ:

Տուններուն քոտտը կը կատղի: Կառավարութիւնն առ առածը ամբողջովին կարգարոյցուն է: Չինայի խելքը իր պարագայ գրպանը. չի նայիր իր անդամատու իրը, իւր քայքայումը և ելիւր մեր գլուխէն վեր գործերու կը մղէ իր գոսացած ձեռքերը:

Նախարարական խորհուրդը որոշեց ճ մարդէ կազմուած պատգամատրութիւն մը զրկել Չինաստան հոնտելի մահմետականները Համիտի՝ արեգակնափայլ խալիֆի հետ կապելու համար:

Կը տեսնա՞ք որ կիրսովս քափնիները կտրեր են Համիտի քունը. կը տեսնա՞ք, որ Համիտ կուզէ օրինակել իր անդուզական բարեկամին ամէն մէկ քայլը առանձին և ընդհանուր վարմունքը ամբողջապէս:

ԲԱԺ

—)(—

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՎԱՐԱՆԱԾ ԹՈՂՆԻԿ

—X—

V.

Բաւական մութն էր երբ մտայ Ճիւղ տունը. Առաջ որ այնքան անտարրեր էի դէպի երեկոյթը, հիմա ընդհակառակը հետաքրքրութիւնս շատ լարվել էր, որովհետեւ խկապէս առաջին անգամն էր որ ներկայ պէտք է լինէի գաղափարական բազմութեան ուրախութեան, թէեւ այդ գաղափարի բազմութիւնը ուրախանայր զեռ ոչ մի լուրջ պատճառ ունէր. բազմութիւն քաջ հայեր կոտորված էին, մի ամբողջ գաւառ քարուքանդ էր եղել, ոգեւորելու ինչ կար...

Ներս մտայ, հարիւր հոգից ար-

Տակաւին մեր մէջ շատ են այն միամիտները, որ ամեն անգամ երբ լրագիրները հազորդեն թէ՛

«Պոլսոյ ոռոտական զեպանը խլիւս նօթա մը առաւ հայկական նահանգներու վիճակի և հայ գաղթականներու վերադարձի մասին» սիրտերնին կը արփէ և կը հաւատան թէ վերջապէս ոռոտ կատարութիւնը գահիճի հովանաւորողի գիրէն օգուտ չը տեսնելով, ա՛յ այս անգամ հայկական դատը անկիզբօրէն ձեռք առաւ:

Այդ միամիտներէն ոմանք դիւանագետի հովիւր առնելով կեննեն ճանաչելով թէ ոռոտ կատարութիւնը կարող է ներքին քաղաքականութեամբ առել, ջնջել կողմանեան հայերը, իսկ արտաքին քաղաքականութեամբ պաշտպանել տաճկահայերը, իբրև մի առանձին պետութեան զգոհ հպատակները:

Գեղեցիկ անտութիւններ և լաւ երազներ:

Ռոտ կատարութեան հայասիրութեան փորձաքորը կողմանէ անկարելի է որ կողմասի մէջ հայ գաղթները գոյէ. հայ մամուլը ճնչէ, բարեսիրական անմիջ ընկերութիւնները լուծէ, իսկ Պոլսոյ և Հայաստանի մէջ պաշտպանէ հայկական շահերը:

Ռոտ գիւտնապիտութիւնը չէ ուզած այդ աշխարհագրական տարբերութիւնը ճանչնալ և միշտ նոյն անկողնեամբ վերաբերուեր է զէպի տաճկահայերը. ապացուցանելու համար ես չեմ գիմեր կոտորածներու պատմութեան, տաճկահայերու օգտին աշխատող ոռոտահայերու զէմ եղած հալածանքին, չեմ յիշեր նոյնպէս այն ընդունելութիւնը, որ ըրին ոռոտ մաքսային աստիճանադրները նաւերով եկած գաղթականներուն տեղ տեղ գրաւելով նոյնիսկ թաղանձում գեղջուկներու պղնձ ամանները—գոցէ ատնք անցնալ համարունին, այլ կը պատմեմ զեռ չը հրապարակուած թարմ իրողութիւններ, որոնք իրենց պարզութեամբ յստակ կերպով ցոյց կուտան թէ ի՞նչպէս կը հալածուին տաճկահայերը Ռոտաստ-

ւելի հաւաքվել էին: Կային և օրիորդներ ու տիկիներ, իհարկէ նոյնպէս գաղափարական, մանաւանդ վերջինները, որոնք մեծ մասամբ թունդ գաղափարական են լինում մինչև ամուսնանալը:

Մի բան որ խոսքն աչքիս զարկեց, այդ ոռոտերէն լեզուն էր որ արեւապետում էր երեկոյթի մէջ: Գաւառից եկած երիտասարդները, որոնք մեծ մասամբ հայ դպրոցների ուսուցիչներ էին, առանձնացել էին մի անկիւնում ու խոփոր խոփոր նայում էին իրենց մայրաքաղաքայի ընկերների կամ ընկերակիցների վրայ, որոնք խուճաբ խուճաբ նստած կամ կանգնած զրուցում էին աշխարհիկ նիւթերի մասին: Միւս անկիւնում տեղաւորվել էր հոգեկաւոր Այդ Ձիւտնին իր նւագ յիւրով, մի բան, որ ապացուցանում էր թէ երեկոյթը ազգային է:

Մի քանիսին բարեւ տալուց յետոյ, մօտեցայ գաւառի երիտասարդներին: ու նստեցի նրանց կողքին:

տանի մէջ «արտաքին քաղաքականութեամբ»:

Ներքեցէք որ պատմութիւնս պիտի սկսիմ անբաւեր մը. ամեն սեւ գործի մէջ սեւագլխի մասնակցութիւնը անհրաժեշտ է դարձեր մեր կեանքի համար. ո՞րքան չուզենք անոնցմով զբաղուիլ, այնքան անոնք իրենց «գանձախի» գործերով նիւթ կը մատակարարեն սեւ էջերով ծանրաբեռնուած հայ պատմութեան:

Սեւ Ծովի վրայ, Բաթումին ոչ շատ հեռու Փոթի քաղաքի մէջ հաստատուած են շատ տարիներէ ի վեր 30—40 տուն տաճկահայ և ոռոտահայ ստեւարականներ և բազմաթիւ հայաստանցի մշակներ: Անբազլ է խեղճ Փոթին, չը նայած իր նաւահանգստի վրայ թափուած միլիոնաւոր բուրիներու, օր օրի վրայ յետ կերթայ և կամայանայ, իսկ առելի անբազլ է Փոթիարեւիկ հայ համայնքը, որուն սիրած բոլոր քահանաները յոյ գաններ կրկան յետոյ:

Հազիւ ճամբայ տուած էին մատնիչ Ոռոտեանց Յակոբ քահանային, երբ իրենց կը զրկուի Մատթէոսեան Տէր Գրիգորը: Ոնջօք, մնչիկ, անուշ լեզու մարդ մըն էր, որ ժողովուրդի համակրութիւնը կը շահի. գիտէք որ մեր ժողովուրդն ալ ողն ու ծուծով տիրացու է, ուստի ոգեւորութիւնը կակտի, օրիորդներէ երեքցիկ խուճաբ մը կը կազմուի, յարարան պէս բան մը կը հիմնուի գաղտնի և Տէր Գրիգոր աջահամբոյրները կը քաղէ առաստօրէն: Փորը որ կշապու քահանային, անկարելի է որ կռու չի հանէ: Արտիւտանի մահուան 50ամակին Փոթի երիտասարդներն ալ կուզեն իրենց յարգանքը մատուցանել մեծ հայրենասէրի յիշատակին. ոռոտահայ Ղազարոս Կակարեանց կատաղարկէ հոգեհանգիստ կատարել և մի կենսապահական կարգալ: Տէր Գրիգոր կը հակառակի, երիտասարդները մտիկ չեն ընեք. Կակարեանց եկեղեցւոյ մէջ կը կարգայ կենսապահանք և 38 բուրլի հանգ սնակելով կը զրկէ Մշակի խմբագրասան հարկ եղած տեղը հասցնելու համար, Քահանան կը վերաւորուի առանց իր յօժարութեան կատարելուն, եկեղեցւոյ բակին մէջ կը յարձակուի պարոնին վրայ, իհարկէ չեն թողուր և մի քանի օր վերջը Մշակի մէջ մի տեղեկութիւն կը ապուի այդ մասին, տեղական ջոջերն ալ կը յանդիմանեն: Լուիկ մնչիկ քահանան առիւծ

նրանցից մէկը ծիծաղելով ասեց. — Ես, օջախիդ հաւատարիմ ես մնացիւր. ներս մտար թէ չէ ըսինք. տեսնա՞ք ջոջերու քով պիտի երթայ, թէ մեղի պիտի գայ: Չէ ո՞ր, ակսբէր, զուն էլ 15 տարիէ ի վեր գաւառէն հեռու ևս. ինձի ըսին որ մեղի կուգաս, բայց չը հաւատարի մեղքս ինչ պահեմ

— Չաւրճախոս բարեկամիս ևս միւս ընկերների ձեռքերը սեղմելով պատասխանեցի.

— Ի՞նչ էք ծախու դուս ընրածներին պէս, այս անկիւնը հաւաք վել:

— Ի՞նչ ընենք ակսբէր, մէյրան կենալու համար շատ բան կը պակսի մեզի. մանաւանդ ան աղջիկները, կը տեստա՞ս, երբ ներս կը մտնայինք, մէկ մէկ այնպէս ոտից գլուխ քննողական ակնարկներով մեզի նայեցին, որ մենք էլ չլիւզեցանք մնացինք: Լեզուներս փորձերս բնկաւ, Շարժել անգամ, ծիւղ անգամ կը վախնանք, որովհետեւ ինչ շարժում որ ընենք

կը կորի, երբ իր զրկած հերքումներն ալ չեն ապուիր, կը գոչէ.

«Կեցէք, ես ձեր պլիտուն այնպէս փորձանք մը բերեմ, որ զուք գաք իմ ոտքերս իննաք». կը ծիծաղին իր վրայ և կարեւորութիւն չեն տար, միւս կողմէ տիրացուական եռանդը կը մարի, օրիորդներու խուճաբ կը ցրուի, և Տէր Գրիգոր կը գառնայ մեր անժողովրդական քահանաներու մի սովորական տիպը:

Մակայն իր վերաբորուած ևսը հանգստութիւն չը պտնեք. Սաղմոս քաղած, նշխար շինած կամ պատարագած ժամանակ իր միաբը կառնը էր վրէժխնդրութեան վրայ, յանկարծ միաբը կուգայ հայկական խնդիրը և ոռոտ կատարութիւնը ու վիւտը կընէ. զրգարեղ և մատնել, մատնել ու զրգարեղ անպատճառ տակը բան մը կը մնայ:

Կակարեանց գործ տուած էր երկու մշեցի մաշակապաշիններու՝ (արթիկ խմբագրեա) Յովհաննէսին ու Հայրապետին. իսկ այդ գործին աչք ունէին վաստահամար Միսոպ Գլիճեան (ոռոտահպատակ տրապիզոնցի) և մի ուրիշ մշեցի: Քահանան իր փեսին հետ կերթայ կը գտէ անոնք և յարձակման ծրագիր կը կազմեն:

— Մատնել վէճքի փոխադրութեան և դրամի հանգանակութեան (յեղափոխութեան նպատակով) յանցանքի մէջ Կակարեան. ինչ, Յովհաննէսին և Հայրապետին, լրբե օժանդակողներ՝ Ալիսաղանց, Յ. Թիւրքեան, Ա. Թիւրքեան վաճառականներուն:

Այդ ծրագրով քահանան յոյս ունէր ունէ կասկածելի թուղի եւն. գտնել տալ և վրէժը լուծելով, սարսափով իշխել քաղաքի հայ հասարակութեան վրայ, իսկ միւսները կենթադրելի թէ այլևս մրցակից չուենալով կարող էին ապահովարք Յովհաննէսի և Հայրապետի շահաւէտ գործը իրենց փոխանցել:

Թիւրքիզէն, Բուժայիսէն և Բաթումէն ժանդարմիայի չէֆեր մի գուամարտակ ժանդարմներով մի օր յանկարծակի կը լեցուին Փոթի, Կակարեանցին և երկու մշեցիներուն անմիջապէս կը բանադրեն. տներէն ոչ մի կասկածելի իր չեն գտնեք. միաժամանակ ամենամանրակրկիտ կերպով կը խուզարկեն յիշուած վաճառականներու գրասենեակներն ու աները ու ո՛չ մի կասկածելի թուղի և ո՛չ մի գնտակ:

Ժանդարմներու հոռնդին պաղ ջուր կը թափի, բաւական կը քաշկրտեն

մեզի կը դիտեն: Գուցէ սխալ-միտլ բաներ կընենք, Աստուած սիրես քովերս նստի:

Աս ինչ է, աստուղ շատ անձանօթ մարդիկ կան:

— Է՛հ, ի՞նչի չը ծանօթացաք:
— Է՛հ, ինչ կըսես. ո՞վ ծանօթացուց ու չը ծանօթացանք. ընդհանուր բարեւ տալինք և տեղներս նստեցինք:

— Եկէք ստանեմ ծանօթացնեմ:

— Թող Աստուած սիրես, մէկ էլ ով պիտի ելայ մէկ մէկ աստուղ հետ ծանօթանայ. քիչ ծուռ քուլինք, վրասնիս պիտի խղան, Չէ ակսբէր, նստենք:

— Վնաս չունի, հիմա քէֆը ուրախութեանը կակալի և ամեն բան տեղը կըգայ.
— Չէ. ճամբիտ կը կասկածեմ. ժողովներու ժամանակ նորէն աստուղ հետ կարելի է բան մը խօսել: Որովհետեւ կապող, միացնող գիծ մը կայ, սուտ-զորդ: Բայց ուրախութեան մէջ, թերեւս ևս ապատամբական

դրպարտիչները . կը հասկնան անոնց դրպարտութիւնը եւ 20 օրուայ բանտարկութենէ յետոյ ազատ կը ձգեն ամբաստանեալները . եւ ի ճեղիկոյրիւն կը զեկուցանեն կոմյաստան բարձր ինխանութեան . որուն վարչիւնըն են Գալիցիին եւ Ֆրէզէն .

Աշխարհի վրայ ոչ մի մասնութիւն ծածուկ մնացած չէ . յուզա քահանայի գեղքը շուտով կը պարզուի հասարակութեան , որ առաջին աստիճանէ յետոյ . բողոքներ կը տեղայ թիֆլիզի կոնսիստորիան . յետ կանչելու այդ խառնակիչը . կոնսիստորիան պատասխան անպատ չի տար . կը պիմեն Սինոդ . անկէ ալ ձգձգելու նոյն քաղաքականութիւնը . ժողովուրդը կը տեսնէ որ հայր աւագակներէն օգուտ չի կայ . կարող է իր ձեռքով իր հաշիւը տեսնել . կը կարէ քահանայի ամսական ոտճիկը . եկեղեցի չի յանձնար . այնպէս որ կիրակի օրեր միայն քահանան կը պատարագէր . որդին սարգաւակութիւն կընէր . փեսան արարցութիւն . իսկ կիներն ալ կազմէր . պատկի եւ մկրտութեան ծիսակատարութիւններու համար կը զմեն մտակայ քաղաքները .

Քահանան յոյս կը դնէ Թննդեան տօներուն . հաստեղծու համար իր մտաբան հօտին հետ . բայց այդ յոյսն ալ ի դրեմ կենէ . ոչ միայն եկեղեցի չեն երթար . այլ ամենէն քահանայներն անգամ կը վտանան պիտի . երբ սա աներեսաբար տնօրնէնքի կերթա .

Այս անգամ կարգը կուգայ քահանային խնդրել կոնսիստորիայէն . որ իրեն մի ուրիշ խաւ տեղ գտնէ . եւ կը հեռանայ .

Արեւ մի արդարաւեր կատակարութեան մէջ զրպարտիչները անպատիժ չէին մնար . բայց հայաստան քաղաքականութիւնը այդպիսի բան չը գիտեր եւ պիտի տեսնէք որ վերջ ի վերջոյ իր նպատակին կը հասնի մասնութիւնը .

ՆՈՒԱԳ

Թէոդոսիոս . 25 Նոյեմբեր

ԲԱՐԻՁԻ ԳԻՍԱՒՈՐԻՆ

Սիրելի Զօպաննան .

Բարիքի Իրաւորիդ (նորէ որ այսպէս կոչեմ Անահիտ) նսր թիւը վերջապէս ստացանք . Անեքնեղ զարուանակներու եւ մտի

զրական գործերու մէջ ասոնց հետ միասին բան մը ընելի գժար պէտք է լինի . Յամենայն դէպս ուրախութիւն ընել չի պիտի կրնանք .

— Եւտով Ջրեանին կսկսի իր ազգային . ժողովրդական երգերը նուակել եւ երգել . ու ոգեւորութիւնը կսկսվի .

— Ո՞վ պիտի ոգեւորվի . այն պարտները եւ օրիորդները . չեմ հաստար . Անոնք այդ նւագով եւ երգերով չեն հետաքրքրուիր . եթէ հետաքրքրված լինէին . մինչեւ հիմա մէկ քանի անգամ կը պատիւիւն նւագել . Այդ բոլորը ցոյց են եղբայր . ցոյց . եւ այս թիֆլիզցիներէն բան մը չը հասկայ . Ընդհակառակը ա կանչու յս յսեցի թէ ինչպէս մէկ քանի հոգի ըսին . ինչու եւրոպական նւագ մը չը կայ եւ աշխարհական ակնարկ նետեցին դէպի Ջրեանի կողմը .

— Կարող է ջինել եւ այդպէս . մարդկանց ակնաչնները սովոր չեն այդ նւագին եւ վերջապէս երաժշտական ճաշակները զարգայան է .

— Կընդունիմ . Նոցա աչքերը եւ

աշխարհներու մէջ երկար թափառումներէդ հազիւ վերադարձած՝ նորէն սկսոր մանկական ճշգրտութիւններով հրապարակը վրդովել .

Ինչպէս կերեայ . հակառակ ինքզինքիդ վրայ ի գործ դրած ամենաբուն ճնշումիդ . Գաշնակցութեան վրայ յարձակելու եւ մասնաւորապէս Արփիարը փառաբանելու մարմադ . դեռ բոլորովին չէ մտրեր . եւ այս անգամ նոր պատրուակ մը գտնել չի կարողանալով . ուղած ես . «անարգութեամբ յիշմոխական» մը պաշտպանելու զիմակին տակ . նորէն ալ ու ձախ վճիռներ արձակելու յորդորներ կարողալ . եւ մանաւանդ (ինչ որ քու վաղեմի սովորութիւնդ է) ենթադրութեանց վրայ հիմնուելով՝ աշտեանակ հետեւութիւններ հանել . որոնք ամբողջովին սուտեր են .

Արդուեանը մենք ալ կը ճանչնանք . անկեղծ ու եւանդուն հայրենասէր մը եղած է . թերեւ միակ գործն ու օգտակար անգամ իր ընկերակիցներուն մէջ . Ու այնքան քաջ համոզուած ենք իր անկեղծութեան . որ քան վստահ ենք թէ՛ քու տուած կտոր քրդուծ կենսագրականդ եւ իրեն ուղղած փաղաքուչ գովասանքներդ երբէք զոհ չեն ձգած . Արդուեանի մէջ պահուած համեստ հոգին .

Բայց . դուն առիկա գիտնալով հանդերձ . այդ տղերքը գրած ես լոկ «Շարժում»ի կամ «Հայրենիք»ի վրայ անտեղի յարձակումներդ նորոգելու եւ հին հաշիւներդ վերստին քրքրելու նպատակով .

Արդուեանը դովել . պաշտպանել քու կատարեալ իրաւունք է . բայց ինչու անպատճառ կը ձգտտիս «Շարժում»էն կամ «Հայրենիք»էն հալածած ներկայացնել գայն . «Շարժում»ի մէջ . եթէ իրաւցնէ անկեղծ ես . պիտի տեսնես որ Պոլսոյ թղթակիցը Բաժ . միշտ համակրանքով ու տն

ակնաչնները ս վոր չեն ոչ մէկ հարգատ երեւոյթի եւ ճշմարիտ . Ասոր համար էլ ժողովրդական ոչ մէկ բան . ոչ վելտ . ոչ ուրախութիւն մատուցի են ասոնց . Բայց կընեն . որովհետեւ մտտա է . չէ՞ որ ազատամիտ մարդիկ են . Ինչպէս Եւրոպացիք մեր ժողովրդի վրա կը բռնին . այնպէս եւ սրանք . գուցէ եւրոպացի Սրտացաները աւելի քա . սրանք . որովհետեւ անոնք աւելի զարգացած են եւ աւելի մարդասէր .

— Է՞ . Արշակ . շատ յոռետես ես . պատասխանեցի . եւ շատ գրականորէն այդպիսի մի կարծիք ես յայտնում այս մարդկանց մասին .

— Ինչ շուտ եղբայր . ամիսէն աւելի է այտեղ կայրեմ . շարունակ հետերնին եմ . սուներնին կերթամ . նիստ ու կացերը կը տեսնեմ . ձգմարիտ չեմ կրնար հաստատապէս ըսել թէ ես ո՞ր ինձ աւելի օտար պէտք է զգայի . գերմանական հասարակութեան մէջ . թէ այս տեսակ հայ հասարակութեան .

սակ մը գորգուրանքով խօսած է այդ անձին վրայ .

Ինչէ՞ն հետեցուցիր թէ «Բաժ» կուսակցական հաշիւներով ուղած է «մեծ գործիչ մը անուանարկել» . քու մէջ բերած տողերդ ո՞ր բայդ անսակ հետեւութեան մը կրնայ յանգիլ . Դիտեմ . քու խելքովդ . կարծած ես թէ «նարմում»էն կամ «Հայրենիք»էն հալածուած ցուցնելով . գայն տելի բարձրացուցած եւ միանգամայն Գաշնակցութիւնը անուանարկած կըլլա . եւ անուղղակի կերպով կուգես հասկցնել թէ Արփիարի համար ըստձնին ալ առ կարգի բաներ են . Դժբաղդաբար . առ կարգի ստատանայութեանց մօտան հիմայ վաղուց անցած է . Երբէք Արդուեանին Պիւլիպիւսները կամ Տիգրան Արփիարը ճանչնալէն չի հետեւիր թէ իրզուեանը գէշ մէկն է .

Իրնայ ձերբակալուած ատեն ատանկ բան մը ըսած ըլլալ . կամ իրեն եղած հարցման մը այդպէս պատասխանել . Իրողութիւնը սա է որ . Արդուեանէն ետքը Արփիարն ալ ձերբակալուեցաւ . Երբէք չեմ գործանար որ . դուն կը համարձակիս Բաժ մը անուանարկել .

Յած ու անզգայ մարդիկ չեն որ պիտի կարողանան Բաժի մը արժանիքը գնահատել . Բու եքու խմբիդ միակ նպատակը եղած է անխղճաբար հայհոյել ու անարգել հայրենիքի սիրուն համար իրենց անձը վատնողի ենթարկած բանտերու ու արտարանքի մէջ փոտող բոլոր գործիչները . բաւական է որ անոնք Գաշնակցական ըլլան . Ամէն սրբութիւն ամէն յորդանք կը գաղբի քեզի համար գոյութիւն ունենալէ . երբ խնդիրը Գաշնակցութեան մասին է . Հոս «Դրօշակեան գրութիւնը» կը պատարասես «Ինթադրութիւններով» . հոն քանի մը գաշնակցականներ կուգես անուանարկել

Այդ խօսակցութեան մէջ էինք երբ յանկարծ նւագախումբը սկսեց անել եւ երգել «Բաժ է եղբայր . վիզ ձկել» Արշակը ասեց .

Է՞ սալայք . այս աշղները լաւ չեն երգէ . թող նրանք եւ ապէս եւ մենք երգենք .

Ի՞նչորն էլ համաձայնեցին եւ ինձ խնդրեցին աշղ Ջրեանուն յայտնել որ իրենք չը երգեն . միայն այն ձեւով որ ժողովրդական գուսանը չը վերաւորվի .

Հէնց որ աշղները երգել զողբեցին . իսկոյն մեր աղայքը սկսեցին . եւ իսկապէս երգը մի առանձին ազգութիւն ստացաւ . Ամէնքը լուեցին . խօսակցութիւնները դադարեցին . Երիտասարդները յանկարծ այդ թողին եւ սկսեցին «Ազոթարանը բացվեցաւ» . Այս աւելի հրօշայի երգվեց . աշղները նոյնպէս ոգեւորվեցին եւ աւելի լաւ սկսեցին նւագել .

Ուրախութիւնը գրեթէ ինքնիրան սկսեց . Երիտասարդները մտացան

Գաշնակցութիւնը շոյելով . անկեղծ երեւնալու համար . անշուշտ . բայց միշտ «ենթադրութեանց» վրայ հիմնուելով . Չես ամշնար մինչեւ իսկ սուա խօսելու ու «կը կարծես» թէ Բաժ ու Չէթո նոյն անձերն են . մինչդեռ անոնք իրարմէ տարբեր մարդիկ են . այնքան տարբեր . որ քան ես ու դուն .

Ինչ ճիգեր ալ թափես . սրբան «անկեղծ» ու «անկասալ» ջանասցուցնել ինքզինքդ . մենք չենք խաբուիր . որովհետեւ քու գրածներէդ . խօսածներէդ . ամէն մարդ ալ կը հասկնայ թէ . դուն «բացայայտօրէն» միակողմանի մէկն ես .

«Շարժում»ի կամ «Հայրենիք»ի ամենապարզ տողերը խճրճելու ելած ատենք . բառ մը անգամ չես ըսեր այն լիւր վայրահաշութեանց վրայ . զորս Լոնտոնցի ջոյիդ պաշտպան օսկանները տնխնայ կը տեղան Գաշնակցութեան գլխուն . Ինչու իսկ քու բարեկամներդ չիս հրաւիրեր . որպէս զի «ազգեն իրենց թերթերուն վրայ» . Ի՞նչ կուղէիր . դուք բերաննիդ բացած . սոված գայլի ունոցներով մեր վրայ յարձակէիք ու մենք ձեռքերնիս ծալլած նստէինք . Չէ . այդ աստիճան միամտութիւն մի սպասեր մենէ . Ընդհակառակը . համոզուած եղիր որ ամէն մէկ բուի վուվուներուգ . մէյմէկ հարուած պիտի ընդունիս իբր պատասխան . եւ մինչեւ որ այդ գաղբելի սողունութիւնները . այդ անամօթ կեղծիքները վերջ չի գըտանեն . մինչեւ որ քեզ պէս գիմակաւորներ խարդախալ անկեղծութեան քոզերը վար չառնուին . ու մինչեւ որ Բարիդ կամ Լոնտոնընակող «ընկերներդ» (չեմ ուզեր գործածած «սրիկայ» բառը փոխանակել) սորվին Գաշնակցութեան եւ գաշնակցականներու հետ քիչ մը յարգանքով վերաբերուիլ . Գաշնակցութիւնն ալ չի

անձանօթ . ոչ մօտիկ բաղմութեան գոյութիւնը . Ռազմական . յեղափոխական երգերը փոխակցին դիւղական . վշտերով . սէրով լին երգելի .

Բուն հայկական կեանքը սկսեց երեւալ . ժողովրդի զաւը . վիշտը . ուրախութիւնը . յոյսերը իրար ետեւից հեղեղի նման . գուրս վիժեցին առանց գինիի . առանց օղիի . եւ այդ գուրս վիժողը . այդ արտայայտող ժողովրդի մէջ ապրող . ժողովրդի հարագատ . անբաժան զաւակներն էին . Միւսները մի տեսակ անորոշ գրութեան մէջ . ոմանք մօրութեան . ոմանք ընչացքների հետ խաղալով լուում էին

Իսկ նրանք . որոնք հայերէն բոլորովին չը գիտէին կամ այնքան քիչ որ չէին հասկանում . ապուշ էին կարել մնացել . Չէին բո՞րանում այդ յանձարձակի պոտակոմի պատճառը . կարծես լուսնից իջած մարդիկ լինէին . եւ ինչպէս այդպէս չը լինէին խելճերը . ինչով էին հայ . եթէ ոչ միայն ծագումով

ՎԻՔՂՕ

(Շարունակելի)

պիտի կրնայ այդ արարածներու
և անոնց պատկանած կազմակեր-
պութեանց մասին իր գոյացուցած
համոզումը փոխել, և միշտ կաս-
կածանքով պիտի վերաբերուի ա-
նոնց, որոնք ազգի մը բազմ
իրենց քմահաճոյքներուն կամ
գէպի այս ու այն անձը ունեցած
համակրութեան խաղալիք կու-
զին զարցնել:

ՇԱՀԱՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Դարձէ՞ն հասած լուրերուն
նայելով ճահը հոն եղած միջո-
ցին իր ներկայութեանը ընդու-
ներէ Ատրպատականի առաջնորդ
Սահակ եպիսկոպոս Ալվատեանը
և խիստ մեծ գոհունակութիւն
յայտներ է առհասարակ ամեն
անզի բոլոր հայերու կողմէ իրեն
ցոյց արուած անկեղծ յարգանք-
ներուն համար: Այլատեան ե-
պիսկոպոսը յայտներ է թէ իր
թեմին բոլոր եկեղեցիներուն
հրաման տուած էր որպէս զի
գոհարանական աջօթքներ կա-
տարուին ճահին Պարսկաստանի
սահմանը ոտք դրած օրը:

Ճահը գոհունակութիւն յայտ-
նելով կրկնեմ է թէ՛ շատ բար-
եացակամ է գէպի իր հաւատա-
րիմ հայ հպատակները:

Երեք ամիս առաջ թէհրա-
նի հայերը հիմը դրած են երկ-
րորդ ազգային վարժարանի մը,
Տէօվիթայ թաղին մէջ: Վարժա-
րանը որ վերջանալու վրայ է և
մեծ օրահ մը պիտի ունենայ
թատրոնի համար:

Նպաստից յանձնաժողովը
ամենէն կարօտ գաւառներուն
մէջմէկ փոքրիկ գումար զրկելու
սկզբունքը ընդունելով միւս
տեղերու մասին որոշած է զիմել
առաջնորդական տեղապահնե-
րուն, տեղական միջոցներով
հոգալ իրենց աղքատները:

Որբանոցներու շրջանը աւար-
տող կամ չափահաս որբերու ա-
պագային ապահովման համար՝
յանձնաժողովը որոշեր է հան-
րային գթութեան դիմել:

Որբերը իրենց շրջանը աւար-
տելէ վերջ, մէջմէկ փոքր դրա-
մագլուխ պիտի ստանան, որբա-
նոցին մէջ սորված արհեստներն
ի գործ դնելով իրենց ապրուստը
ճարելու համար:

Եգիպտոսի առաջնորդ Այ-
վազեան եպիսկոպոսը Աղեքսան-
դրիա հասեր է:

Դարձէ՞ն հայ տիկնանց եր-
կու ընկերութիւնները որոշեր են
իրենց աշխատանք արհեստանոցի
աշակերտու հիները ներկայ զըտ-
նուին լսարանի դասախօսու-
թեանց, որ մտաւորապէս ալ
զարգանան:

Խրիմի Սինֆէրօպօլ քաղա-
քաքի հայերը որոշեր են խորէն
Ստեփանէի անունով որդեգիր
մը պահել թիֆլիսի ներսէսեան
դպրոցին մէջ:

—)(—

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Գերմանական Մոլթթէ մարտա-
նաւը այս օրերս Պէրուի հաներ
է խոշոր պսակ մը Գերմանիոյ
կայսեր կողմանէ: և Գամակոսի
մէջ Սուլթան Սալաէտաինի գե-
րեզմանին վրայ զրուեր է՝ օս-
ման զօրքերու և մարտանաւին
սպաներու ներկայութեանը:

—Վեց նաւերէ բազկացած
Անգլիական նաւատորմից մը Սէ-
լանիքի նաւահանգիստը գացեր
է: Անգլիական մարտանաւերը և
թուրքաց մարտանաւը ու զօրա-
նոցը թնդանօթներով իրար լա-
րեւեր են:

—Խուճը մը Լէզկի և Չէչէն
գաղթականներ գեղեցիկներ Դին
Մուշ հասեր են: Յանձնաժողովէն
դրամ ուղուեր է գանոնք Մուշի
շրջակաները բնակեցնելու և ու-
րիշ պէտքերնին հոգալու հա-
մար:

—Համալիէ 32րդ գունդէն եր-
կու գումարտակներ մարզանքներ
կատարելու համար ինուս հասեր
են: Իսկ 34րդինը արդէն առա-
ջուց էր դրուած գացած էին:

—Պոլսոյ յոյն գեապանատունը
Բ. Դրան բողոքագիր մը առաւ
Տօքթ. Սաքսէլարօի սպանման
մասին, որ տեղի ունեցեր է Սէ-
լանիքի քովերը Մակեդոնական
կոմիթէներու ձեռքով: Ասով կը
կը պահանջուի յանցաւորներու
պատժուիլը, հատուցում մը և
միջոցներ ձեռք առնուիլը որ
այդպիսի միջադէպեր այլեւս չը
կրկնուին:

—Գերմանիոյ գեապանը Բար-
ձրագոյն Դրան բողոքած է թուր-
քիոյ Ամբրիկեան Քրամպ գոր-
ծարանին պատուիրած յաճառ-
րակին կանխիկ վճարմանը հա-
մար, որ տեղի ունեցած է նախ-
քան Քրուրի գործարանին հին
պարտքերը վճարելը:

Չ Ի Ն Ա Ս Ա Ն

Կայսրը պետութիւններու տասը
պայմանները կընդունի, որոնք
հետեւեալները են:

1. 700 միլիոն թաէլի տու-
գանքի վճարումը 60 տարուան
մէջ.
2. Բէքիւնի մէջ գերմանա-
կան սպաննուած գեապանին մա-
հարձան մը կանգնեցնել.
3. Ար-
քայական իշխան մը զրկել Վիլ-
հէլմէն ներուցութիւն խնդրելու
գեապանի սպաննուելուն համար.
4. Թաքոնէն մինչեւ Բէքիւն եր-
կաթուղիի գծին զբաւումը եւրո-
պական զինուորներէ.
5. Խիստ
պատիժ պօքսէր պաշտօնեանե-
րուն.
6. Հինգ տարիով տեղա-
ցիները հարցաքննութեան չը
թողուլ այն քաղաքներուն մէջ
որ օտարներու հետ գէշ վարուած
են.
7. Յուլի-Լի-Յամէնի շըն-
ջումը.
8. Օտար գեապանները
ուզած միջոցներ կայսրը կարե-
նան տեսնալ.
9. Չէնքի և պա-

տերազմական միտքներու ներ-
մուծման արգելումը. 10. Աւե-
րումը ներքին և ծովայինեայ
ճանկայ-Քուանի, Թաքուի և Բէ-
քիւնի միջեւ գանուած բերթե-
րու:

—Գեապանները որոշեր էին
անցնալ երկու շաբթի շինական
լիազօրները ժողովի հրաւիրել և
հաւաքական նօթան յանձնել:

—Չին լիազօրները ամսոյս 12ին
պէտք է իրենց վաւերութեղ-
թերը ներկայացնէին Եւրոպա-
կան գեապաններուն:

—Բէքիւնէն Բարիլ ամսոյս 12ին
քաշուած հեռագիր մը կը հաղոր-
դէ թէ՛ հաւաքական ծանուցա-
գիրը արդէն Չինաստանի յանձ-
նուեցաւ:

Ծանուցապիլը յանձնուեր է
Չինկ իշխանին սր յայտարարած
է թէ այդ ծանուցագիրը անմի-
ջապէս Չինաստանի կայսեր պիտի
հաղորդէ որուն պատասխանը
առնելուն պէս իսկոյն պիտի զե-
կուցանէ գեապաններուն: Լի-
Հուիկ Չուիկ հիւանդ ըլլալով չէ
կրցեր ներկայ գտնուիլ:

Թ Ր Ա Ն Ս Վ Ա Լ

Լօնտօն հեռագրուեր է թէ
անգլիացիները նորէն գրաւեր
են Պրիցթուն քաղաքը զոր պօ-
էրները գրաւած էին: Անգլիա-
ցիները պօէրները հալածեր են
Բարեյուսոյ գաղթավայրին հիւ-
սասային կողմը:

Անգլիոյ կառավարութիւնը
գերմանական երհարթ գործա-
րանին 1056 թնդանօթ յանձնա-
րարեր է:

—Լօրտ Քիշնէր Տէ-Ար ուղե-
ւորուեր է այդ քաղաքէն վարե-
լու այն նախագոյ շական միջոց-
ները որոնք ձեռք պիտի առնուին
Բարեյուսոյ գաղթավայրին մէջ
պօէրներու արշաւանքին դէմ:

—Իեկա. 9ին Անգլիոյ պատե-
րազմական նախարարութիւնը
յայտարարած է որ որոշեր է
այս շաբթու 800 ձիաւոր զրկել
Թրանսօվալ, վերջը կրկին զրկե-
լու պայմանաւ:

Աւստրալիան և Նոր Զելանտան
ալ պատրաստակաւութիւն յայտ-
նած են հեծելազօրք տալու:

—Պատերազմական պաշտօնա-
րանը լօրտ Քիշնէրի մէկ հեռա-
գիրը կը հրատարակէ, որ կըսէ
թէ Անգլ. Քլէմէնց և Յիլէնչ զօ-
րավարները ետ մղած են Պօէր-
զօրավար Տլարին, մեծ կորուստ-
ներ պատճառելով անոր:

Այս կերպով պօէրներն Բա-
րեյուսոյ գաղթավայրը բրած ար-
շաւանքը դադրած է:

—Իեկա. 7ին սոյէրները գրա-
ւած էին Քօլէպէրկը: Յուլուսն
մեծ է:

—Քրիւկէր Մարսիլիա հասած
միջոցին եւրոպական բոլոր վե-
հապետներուն հեռագիր ուղղած
էր:

Ռուսիոյ Չարը՝ իր պատաս-
խանին մէջ «Պ. Քրիւկէր» գրած
էր: Կըսուի թէ «նախադահ»
տիւրուին չի տրուիլը մեծ տպա-
ւորութիւն ըրեր է Քրիւկէրի և
իրեն շրջապատողներու վրայ,
որով հասկացուեր է թէ Ռուսիոյ
մէջ ընդունելութիւն չի պիտի
գտնէ:

—Անգլիական Սուանտարտ
պատեան Քարի գէշ վիճակին
պատճառաւ իր գանձերը կրաֆֆ
Բէյնէթէն Ապերտէն պիտի փո-
խարդէ, նոյնպէս կրատարէն
Փորթ Էլիզապէթ:

—Լօնտօնի մէջ լուր կը պտտի
թէ Քէմպրիէ քաղաքին վտանգ
կապառնայ:

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Ս Ո Ւ Փ

Սօֆիայի մէջ «Շարժում» գոր-
ծակալ կարգուած է Պ. Թաքուշ
Յակոբեան. բաժանորդ գրուիլ
ուղղողները և բաժնեկիւն վճարող-
ները անոր դիմեն:

Խմբագրութիւնն նամակ գրող-
ներուն. — Պակաս մարքայով
նամակները անպայման կերպով
կը մերժուին խմբագրութեանս
կողմէն:

Այդ տեսակ նամակներ մեծ
մտաւմը Ամերիկայէ կուգան:

Ա Ձ Գ

Աթէնքի մէջ Պ. Հրանդ Ազատեան
«Յիշատակ Հայաստանի» գեղեցիկ
քարթ փոթալ մը պատրաստած է ո-
րուն վրայ կայ Մայր Հայաստանի
արիւնձանիկ պատկերը:

Փափագողներու համար 100 հատը
հինգ արծաթ ֆրանք է:

Կ Ա Ր Ե Ւ ՈՒ Ա Ձ Գ

Սուրբ Փրկչի Ազգային Հիւանդանո-
ցի պատուարժան Հոգաբարձութիւնը
Պուլկարիոյ մէջ սպառելու համար, ի
նպաստ այդ քաղաքակարօտ հաստատու-
թեան հրապարակ հանուած եւ մաս-
նաւոր խնամքով պատրաստուած ա-
ռաջին տեսակ սիկարի թղթէն հոս
զրկած ըլլալով, կը խնդրուի յարգոյ
հասարակութեանէն որ նախապատու-
թիւնն տայ այս թղթին. թէ անոր
ընծայած առաւելութիւններուն հա-
մար և թէ նպաստած ըլլալու համար
հարկւարու խնդներու հոգաբարձու-
թեան ղեկարարին եւ քաղաքապահան
գործին:

Դիմել Տիար Պիպրեանի վճառա-
տունը. միակ կեդրոնատեղի Պուլկա-
րիոյ համար. Տիպէք չէ՛ մէջ:

Կր գտնուի նաեւ Գաղիական զա-
նազան տեսակ սիկարի թղթեր զի-
րամատչելի գներով: Դուրսէն եկած
յանձնարարութիւնք փութով եւ
խնամքով կը կատարուին կանխիկ
վճառումներ: